

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษา ปัญหาและความต้องการใช้สื่อการเรียนการสอนของครู
โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองปัตตานี

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอนของครู โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองปัตตานี
2. เพื่อศึกษาความต้องการใช้สื่อการเรียนการสอนของครู โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองปัตตานี
3. รวบรวมข้อเสนอแนะและความต้องการใช้สื่อการเรียนการสอนของครู โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองปัตตานี

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัย ปัญหา ความต้องการใช้สื่อการเรียนการสอนของครู โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองปัตตานี เป็นการวิจัยแบบสำรวจเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง ความคิดเห็น และพฤติกรรมของครู โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองปัตตานี โดยการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นครูผู้ทำการสอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองปัตตานีจำนวน 164 คน ปีการศึกษา 2553 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ (Yamane, 1973) และได้กลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง
2. เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม โดยการแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ เป็นข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบ เกี่ยวกับปัญหาและระดับของปัญหา การใช้สื่อการเรียนการสอนของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองปัตตานี ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบ เกี่ยวกับความต้องการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองปัตตานี ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

68

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวน และสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ครูผู้สอนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี รองลงมาคืออายุระหว่าง 20-30 ปี, 41-50 ปี และอายุระหว่าง 51-60 ปี วุฒิการศึกษา ครูส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี รองลงมาคือระดับปริญญาโท ประสบการณ์การสอน ครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอนระหว่าง 6-10 ปี, 0-5 ปี, 11-15 ปี และ 15 ปีขึ้นไป ตามลำดับ ระดับช่วงชั้นที่สอน ครูส่วนใหญ่สอนในระดับช่วงชั้นที่ 2 รองลงมา คือ ช่วงชั้นที่ 1, ช่วงชั้นที่ 3 และระดับอนุบาลวิชาที่ถนัดสอนมากที่สุด ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความถนัดในการสอน วิชาภาษาไทย รองลงมา คือ วิชาคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาภาษาต่างประเทศวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา, วิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี และวิชาศิลปศึกษา ตามลำดับ

2. ปัญหาที่พบในการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองปัตตานี

ช่วงชั้นอนุบาล ด้านการผลิตสื่อการเรียนการสอน ครูผู้สอนมีปัญหาเรื่องขาดเครื่องมือในการผลิตสื่อการเรียนการสอน และขาดงบประมาณที่จะซื้อสื่อมาพัฒนาสื่อใหม่ ๆ /ชุดใหม่ ด้านการเตรียมและจัดหาสื่อการเรียนการสอน ขาดงบประมาณที่จัดสรรสำหรับการผลิตสื่อการเรียนการสอน ด้านการบริการสื่อการเรียนการสอน มีระยะเวลาน้อยในการบริการให้คำปรึกษาและไม่มีการส่งเสริมเรื่องการใช้สื่อการเรียนการสอน ด้านสถานที่ ไม่มีสถานที่

จัดเก็บสื่อการเรียนการสอน และสถานที่คับแคบ รวมทั้งไม่เหมาะสมในการจัดเป็นศูนย์สื่อ ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนมีสื่อการเรียนการสอนจำนวนจำกัดไม่เพียงพอต่อความต้องการ และไม่มีเวลาเตรียมตัวก่อนใช้สื่อการเรียนการสอนและไม่มีความรู้ในการใช้สื่อการเรียนการสอน

ช่วงชั้นที่ 1 ด้านการผลิตสื่อการเรียนการสอน คือ ขาดงบประมาณที่จะซื้อสื่อมาพัฒนาสื่อใหม่ ๆ/ชุดใหม่ และขาดงบประมาณสำหรับการผลิตสื่อการเรียนการสอน ด้านการเตรียมและจัดหาสื่อการเรียนการสอน ขาดงบประมาณที่จัดสรรสำหรับการผลิตสื่อการเรียนการสอนและขาดงบประมาณสำหรับการผลิตสื่อการเรียนการสอน ด้านการบริการสื่อการเรียนการสอนไม่ทราบว่า มีการประชาสัมพันธ์การบริการสื่อการเรียนการสอน ไม่มีการส่งเสริมเรื่องการใช้สื่อการเรียนการสอน และมีระยะเวลาน้อยในการบริการให้คำปรึกษา ด้านสถานที่ สถานที่คับแคบ ไม่มีสถานที่จัดเก็บสื่อการเรียนการสอน และสถานที่ไม่เหมาะสมในการจัดเป็นศูนย์สื่อ ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน มีสื่อจำนวนจำกัดและไม่เพียงพอต่อความต้องการ

ช่วงชั้นที่ 2 ด้านการผลิตสื่อการเรียนการสอน พบว่า ขาดงบประมาณสำหรับการผลิตสื่อการเรียนการสอน ขาดงบประมาณที่จะซื้อสื่อมาพัฒนาสื่อใหม่ ๆ/ชุดใหม่ และไม่มีการจัดอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการผลิตสื่อการเรียนการสอน ด้านการเตรียมและจัดหาสื่อการเรียนการสอน ขาดงบประมาณที่จัดสรรสำหรับการผลิตสื่อการเรียนการสอน ขาดงบประมาณสำหรับการผลิตสื่อการเรียนการสอน และไม่มีเวลาในการจัดเตรียมสื่อการเรียนการสอน ด้านการบริการสื่อการเรียนการสอน ไม่ทราบว่ามีการประชาสัมพันธ์การบริการสื่อการเรียนการสอน มีบริการให้ยืมสื่อการเรียนการสอน และมีระยะเวลาน้อยในการให้บริการคำปรึกษา ด้านสถานที่ไม่เหมาะสมในการจัดเป็นศูนย์สื่อ สถานที่คับแคบและไม่มีสถานที่จัดเก็บสื่อการเรียนการสอนด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน มีสื่อจำนวนจำกัดและไม่เพียงพอต่อความต้องการและไม่มีเวลาเตรียมตัวก่อนใช้สื่อการเรียนการสอน

ช่วงชั้นที่ 3 ด้านการผลิตสื่อการเรียนการสอน คือ ขาดงบประมาณที่จะซื้อสื่อมาพัฒนาสื่อใหม่ ๆ /ชุดใหม่ ขาดงบประมาณสำหรับการผลิตสื่อการเรียนการสอน และไม่มีเวลาในการผลิตสื่อการเรียนการสอน ด้านการเตรียมและจัดหาสื่อการเรียนการสอน ขาดงบประมาณที่จัดสรรสำหรับการผลิตสื่อการเรียนการสอน และขาดงบประมาณสำหรับการผลิตสื่อการเรียนการสอน ด้านการบริการสื่อการเรียนการสอน มีบริการให้ยืมสื่อการเรียนการสอน และมีบริการจัดส่งสื่อการเรียนการสอนอย่างสะดวก ด้านสถานที่ พบว่า สถานที่ไม่เหมาะสมในการจัดเป็นศูนย์สื่อ สถานที่คับแคบ ไม่มีสถานที่จัดเก็บสื่อการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน มีสื่อจำนวนจำกัด ไม่เพียงพอต่อความต้องการ ไม่มีเวลาเตรียมตัวก่อนใช้สื่อการเรียนการสอน และไม่มีความรู้ในการใช้สื่อประกอบการสอน

3. ความต้องการใช้สื่อการสอนของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองปัตตานี

ช่วงชั้นอนุบาล พบว่า มีความต้องการสื่อการสอนประเภทวัสดุ คือ ของจริง อินเทอร์เน็ต เอกสาร ตำราเรียน และรูปภาพต่าง ๆ สื่อประเภทอุปกรณ์ คือ เครื่องรับโทรทัศน์ เครื่องเล่นวีดีโอ เครื่องขยายเสียง และไมโครโฟน มีความต้องการบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางด้านสื่อการเรียนการสอนโดยตรงอยู่ในระดับมาก และควรจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ

ช่วงชั้นที่ 1 พบว่า มีความต้องการใช้สื่อการสอนประเภทวัสดุ คือ ของจริง, อินเทอร์เน็ต เอกสาร ตำราเรียน และรูปภาพต่าง ๆ สื่อการสอนประเภทอุปกรณ์ คือ เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องเล่นเทป และเครื่องรับโทรทัศน์ รวมทั้งมีความต้องการบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางด้านสื่อการเรียนการสอนโดยตรงอยู่ในระดับมาก และควรจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ

ช่วงชั้นที่ 2 พบว่า มีความต้องการใช้สื่อการสอนประเภทวัสดุ คือ อินเทอร์เน็ต เอกสาร ตำราเรียน และของจริง สื่อการสอนประเภทอุปกรณ์ คือ เครื่องคอมพิวเตอร์ชุดอุปกรณ์การสอน และเครื่องรับโทรทัศน์ รวมทั้งมีความต้องการบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางด้านสื่อการเรียนการสอนโดยตรงอยู่ในระดับมาก และควรจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ

ช่วงชั้นที่ 3 พบว่า มีความต้องการใช้สื่อการสอนประเภทวัสดุมากที่สุด คือ อินเทอร์เน็ต เอกสาร ตำราเรียน และของจริง สื่อการสอนประเภทอุปกรณ์ คือ เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องรับโทรทัศน์ และเครื่องอัดสำเนา รวมทั้งมีความต้องการบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางด้านสื่อการเรียนการสอนโดยตรงอยู่ในระดับมาก และควรจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ

4. รวบรวมข้อเสนอแนะและความต้องการการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองปัตตานี

1. ด้านการผลิตสื่อการเรียนการสอน ครูส่วนใหญ่ได้เสนอแนะดังนี้คือ ควรจัดสรรงบประมาณด้านการผลิตสื่อการเรียนการสอนโดยเฉพาะ ควรมีการแลกเปลี่ยนความรู้ในการผลิต

สื่อการเรียนการสอน ควรมีผู้ชำนาญในการสอนให้ครูผลิตสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย ควรจัด
อบรมการผลิตสื่อ

2. ด้านการเตรียมและจัดหาสื่อการเรียนการสอน ครูส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ควร
มีการจัดหาสื่อให้เหมาะสมกับหน่วยการเรียนรู้ และใช้สื่อทุกครั้งที่ทำการสอน ควรจัดสรร
งบประมาณในการจัดหาสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย จัดการรวมกลุ่ม อบรมการเตรียมสื่อ

3. ด้านการบริการสื่อการเรียนการสอน ครูส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ควรมีการ
จัดตั้งศูนย์สื่อ พร้อมเจ้าหน้าที่คอยให้คำแนะนำ และบริการสื่อที่มีคุณภาพเพียงพอต่อความ
ต้องการของครูผู้สอน ควรมีการประชาสัมพันธ์สื่อที่มีและใช้งานได้ให้ผู้อื่นทราบ และจัดให้มีการ
ยืมสื่อ / บริการสื่ออย่างทั่วถึง

4. ด้านสถานที่ ครูส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ควรมีการจัดตั้งศูนย์สื่อของโรงเรียน
หรือเทศบาลเพื่อให้บริการโดยเฉพาะ ควรมีห้องสำหรับเก็บสื่อการเรียนการสอน สื่อวัสดุ และสื่อ
อุปกรณ์

5. ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ครูส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ควรจัด
ให้มีการจัดอบรมการใช้สื่อการเรียนการสอน ผู้สอนควรใช้สื่อประกอบการสอนให้สอดคล้องกับ
เนื้อหาวิชา ควรมีการสำรวจการใช้สื่อการเรียนการสอนเพื่อการซ่อมบำรุง และโรงเรียนต้องตระ
หนักถึงความสำคัญของการใช้สื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

6. ความต้องการสื่อการสอนประเภทวัสดุ (Soft – ware) ครูส่วนใหญ่มีความเห็น
ว่ามีความต้องการสื่อวัสดุประเภท เอกสาร ตำราเรียน รูปภาพ ของจริง อินเทอร์เน็ต ของตัวอย่าง
เป็นต้น

7. ความต้องการสื่อการสอนประเภทอุปกรณ์ (Hard – ware) ครูส่วนใหญ่มี
ความเห็นว่า ควรจัดสรรเครื่องคอมพิวเตอร์ให้เพียงพอต่อความต้องการแก่ผู้เรียน / ผู้สอน และ
โรงเรียนจัดสรรสื่อประเภทอุปกรณ์ให้ตรงกับเนื้อหาที่สอน

8. ต้องการบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ทางด้านสื่อการเรียนการสอน
โดยตรงครูส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ควรมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางด้านการผลิตสื่อ
การใช้สื่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนต้องรู้จักวิธีการซ่อมบำรุงสื่อการเรียนการสอน

9. ต้องการให้จัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ ครูส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ควร
จัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อความต้องการของครูผู้สอน ควรจัดตั้งงบประมาณในส่วนของ
การจัดหาสื่อใหม่ๆ มาใช้ประกอบการเรียนการสอน

อภิปรายผล

จากการศึกษา ปัญหา ความต้องการใช้สื่อการเรียนการสอนของครู โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองปัตตานี สรุปผลได้ดังนี้

ปัญหาการใช้สื่อการสอน เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับปัญหาการใช้สื่อการสอนด้านต่าง ๆ พบว่า ขาดงบประมาณที่จะซื้อสื่อมาพัฒนาสื่อใหม่ ๆ/ชุดใหม่ ขาดงบประมาณที่จัดสรรสำหรับการผลิตสื่อการเรียนการสอน ขาดงบประมาณสำหรับการผลิตสื่อการเรียนการสอน และไม่มีเวลาในการผลิตสื่อการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สวัสดิ์ วันงูงา (2523) ที่พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน คือ ขาดแคลนงบประมาณสำหรับการผลิตสื่อการเรียนการสอน และวัฒนาวรรณ จันทร์กุล (2536 : 57) พบว่า ครูส่วนใหญ่ไม่มีเวลาในการผลิตสื่อเนื่องจากต้องรับภาระหน้าที่อื่น ๆ ประกอบขาดงบประมาณที่จะสนับสนุนในด้านวัสดุอุปกรณ์ และวัสดุสิ้นเปลือง ขาดบุคลากรที่มีความรู้หรือความชำนาญในการผลิต มีสื่อน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการ และครูมีภาระงานมากทำให้ไม่มีเวลาในการผลิตสื่อการเรียนการสอนไว้ใช้ ครูไม่ได้เตรียมตัวมาก่อนที่จะใช้สื่อ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เนาวรัตน์ กลั่นบัวเพชร (2545) ที่พบว่า ปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอน ครูส่วนใหญ่ขาดงบประมาณที่จัดสรรให้เพียงพอ ขาดความรู้ในการผลิตสื่อการเรียนการสอน ไม่มีการจัดอบรมเกี่ยวกับการผลิตสื่อและไม่มีการจัดตั้งศูนย์สื่อ

ความต้องการใช้สื่อการสอน เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับความต้องการใช้สื่อ พบว่า ครูส่วนใหญ่มีความต้องการใช้สื่อการสอนประเภทวัสดุ (Soft ware) คือ อินเทอร์เน็ต เอกสาร ตำราเรียน ของจริง รูปภาพต่าง ๆ สื่อประเภทนี้จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการสอนของครู และกระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ โดยสอดคล้องกับ อีริคสัน (Ericson and Curl, 1972 : 163-170) ได้เสนอหลักการเลือกสื่อการสอนว่า สื่อที่เลือกต้องตรงกับจุดมุ่งหมายและวิธีการสอน สื่อมีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และเสริมสร้างความพร้อมให้แก่ผู้เรียนด้วยอีกทางหนึ่ง

ความต้องการใช้สื่อการสอนประเภทอุปกรณ์ (Hard ware) ครูส่วนใหญ่มีความต้องการสื่อการสอนประเภทเครื่องคอมพิวเตอร์มากกว่าสื่ออื่น ๆ เนื่องจากปัจจุบันครูทุกคนต้องรู้จัก โปรแกรมการใช้คอมพิวเตอร์เบื้องต้น เพื่อใช้ออกแบบเอกสาร หรือจัดพิมพ์เอกสารใบความรู้ รวมทั้งใช้ในการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต และการผลิตสื่ออื่น ๆ ได้อย่างรวดเร็ว

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะแก่สถานศึกษา โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองปัตตานี

1.1.1 โรงเรียนควรสนับสนุนงบประมาณ และส่งเสริมให้ครูได้รับความรู้ด้านการผลิต และการใช้สื่อการเรียนการสอน ตลอดจนประสานกับองค์กรภายนอกในการสนับสนุนเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน

1.1.2 โรงเรียนควรจัดสื่อการสอนประเภทวัสดุ (Soft ware) และสื่อการสอนประเภทอุปกรณ์ (Hard ware) ไว้ใช้ภายในโรงเรียนให้เพียงพอ

1.2 ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานระดับกรม

1.2.1 ควรมีการจัดตั้งศูนย์สื่อการเรียนการสอน ให้บริการแก่สถานศึกษาในสังกัด พร้อมเจ้าหน้าที่คอยให้บริการด้านสื่อโดยตรง

1.2.2 ควรจัดงบประมาณในด้านสื่อการเรียนการสอนเพิ่มมากขึ้น เพื่อพัฒนางานด้านสื่อการเรียนการสอนในสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาความต้องการใช้สื่อของผู้เรียนช่วงชั้นต่าง ๆ ในสถานศึกษาว่าสอดคล้องกับความต้องการของครูหรือไม่อย่างไร

2.2 ศึกษาปริมาณความจำเป็นของสื่อแยกตามรายวิชา เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากใช้สื่อการเรียนการสอน